

NORRA LATINS SOMMARHEM

"POJKSTADEN VID ÅLANDS HAV"

Av Lars-Gunnar Björklund

Källa: En bok om Norra Latin och dess elever från 1900 till 1955 (Utgiven 1959)

Stadsfullmäktiges ordförande slår klubban i det stora ekbordet och lutar sig tillbaka i ämbetsstolen. — "Tack för idag, mina herrar, och väl mött på lördag!" Och allt medan herrar tyranner troppar av tar herr ordföranden på sig sin allra förnämsta tänkarmin. Ty det är skönt för stadsöverhuvuden att få tänka. Det är nämligen litet väl kärt politiskt läge i staden för närvarande. Ordförandens parti, stadens konservativa, har kanske lekt för mycket med elden, som gestaltas av liberalernas krav på ökade löner åt hamnarbetarna. Det ville inte de konservativa vara med om, därför hänger strejken i luften. Och vad en strejk skulle betyda för stadens handel och sjöfart, det är herr ordföranden alltför väl medveten om. Men det är inte nog med hamnarbetarkrangel, nu vädrar också polis och brandkår morgonluft. Herr ordförande går långa omvägar bara han ser skymten av ordningsmaktens representanter. Hur skall man förresten kunna finansiera stadsbankens nya lokaler? Hur skall idrottsstyret kunna få understöd till en ny läktare på idrottsplatsen? Allt det där feta valfläsket herr ordföranden och hans parti släppte ut före valet, har han fått både genomstekt och välgrillat i oppositionens press. Det är sannerligen inte lätt att vara styresman i staden, speciellt inte om man strävar att bli lika bra om inte bättre än 20 års föregångare. Och så är man ju bara 16 år. . . .

Planerna på ett Norra Latins Sommarhem föddes åren 1937—1938. Sedan länge hade det bland Norra Latins lärare och inte minst bland eleverna varit ett bekymmer, att ett stort antal elever av kostnadsskäl eller andra orsaker inte hade möjlighet att vistas på landet under sommaren. En undersökning, som utfördes i läroverket under vårterminen 1938, visade att omkring 150 av skolans 750 elever var tvungna att tillbringa sommarferierna i staden.

För att råda bot härför sammanslöt sig den 17 mars 1938 lärare och föräldrar vid Norra Latin till en förening, "Norra Latins Sommarhem" med läroverkets inspektör, professor Gösta Forssell, som ordförande. Dess uppgift blev att anordna lantvistelse under ferierna för elever vid Norra Latin och ekonomiskt understödja dem, som hade behov därav. Resultatet av aktionen blev att över 300 personer anslöt sig till föreningen och gemensamt insamlade c:a 15.000 kronor.

Genom tillmötesgående från styrelsen för Barnens Dags Förening kunde föreningen med de medel, som stod till förfogande, omedelbart förverkliga sitt syfte att inrätta ett sommarhem för skolans pojkar. Barnens Dag hade länge övervägt att försälja sin egendom Sjövik på Björkö-Arholma, där tidigare en koloni för småbarn varit anordnad. Sjövik låg för långt bort från kolonierna på Barnens Ö för att bekvämt kunna falla inom dess förvaltning. Sommarhemmets pengar

räckte inte till att köpa Sjövik, men Barnens Dags Förening ställde egendomen till förfogande mot hyra under en tid av två år med företrädesrätt till köp i händelse av försäljning.

På Sjövik fanns redan några byggnader, Sjövillan, Tallvillan, Personalvillan och en mindre del av den nuvarande köksbyggnaden. Dessa lokaliteter erbjöd goda möjligheter att bli ett idealiskt sommarhem för norra-latinarna.

Sjövik ligger vid Björkö-fjärdens härliga badstrand, inramat av barrskog med kuperad terräng, där skogsdungar omväxlar med bergknallar, ängsmarker, gläntor och små kärr, ett eldorado för pojkar.

Omedelbart efter överenskommelsen med Barnens Dags Förening började Sommarhemmets styrelse på våren 1938 ett intensivt planeringsarbete för anpassning och vidare utveckling av den förra småbarnskolonins lokaler för deras nya uppgift. Det närmare utformandet av den organisationsplan som skisserades, anförtröddes f. d. norra-latinaren Sigge Bruce, som av styrelsen utsågs att bli hemmets föreståndare, en tjänst som han ännu innehar.

Med hjälp av en entusiastisk skara unga medhjälpare började Bruce nu omforma Sjövik till Norra Latins Sommarhem. Efter ett outtröttligt förberedelsearbete var Sommarhemmet också redo att mottaga sina första sommargäster samma dag som skolavslutningen ägde rum, den 4 juni 1938.

Sommarhemmet kom alltså ursprungligen till av hygieniska och filantropiska skäl. Det var ett försök att "bereda tillfälle för ett antal av skolans elever, som annars nödgats att tillbringa sin sommar i staden, att under någon del av sommaren njuta av en hälsosam och stärkande vistelse på landet" och "att i många hem lätta bekymren för barnens sommarvistelse". Detta försök skedde under provisoriska former. Men Norra Latins Sommarhem blev genom de unga ledarnas hängivenhet något mera och större än man väntat. Det var inte från början meningen att Sommarhemmet skulle bli en "pojkestad" och få en sådan omfattning som det nu har. I dag — mer än 20 år senare — vet vi, att Sommarhemmet är känt och aktat långt utanför skolans portar, som ett föredömligt organiserat pojksamhälle, att skolpojkar från hela landet söker dit, att anmälningar skickas in år i förväg, att utlandspost går fram på adressen "Pojkstaden vid Ålands hav".

Vad är då förklaringen till att utvecklingen blivit sådan? Kanske ett idealiskt läge i en lämplig del av skärgården, kanske trivsamma och praktiska förläggningar, kanske stimulerande och lärorika dagsprogram? Alla dessa faktorer är tänkbara, men hemligheten lär nog först och främst ligga i att Sommarhemmet tagit sig "stadsrättigheter" under mottot "Frihet under ansvar" och förvandlat sig till ett litet samhälle, där varje pojke-medborgare har samma rättigheter och skyldigheter som far och mor i den "riktiga staden — de vuxnas samhälle". Men vägen — den från att göra 30 tunnland skärgårdsmark till en pojkestad — den har varit lång att vandra.

Här må först som sist framhållas, att pojkestadens skapare ingalunda haft några välfyllda skattkistor att ösa ur. Det mesta, som nu finns av hus och inredning, materiel och redskap, har norra-latinarna med bistånd av föräldrar, lärare och andra intresserade själva tiggat samman eller tillverkat — på de mest varierande sätt. Professor Gösta Forssell, vars minne bevaras i varm tacksamhet hos varje Sommarhemsgeneration, och kurator Sigge Bruce, chef för Sommarhemmet under alla år, är de som främst skapat Sommarhemmet. Det var de som tog initiativet, det var de som skaffade (läs tiggde) "gods och guld", det var de som höll ihop de pionjärer som murade grunden. Sommarhemmet har alltid varit fattigt, det kostar mycket pengar att hålla en så stor organisation igång utan

statligt eller kommunalt stöd. Men det har gått, och det har gått bra, även om det varit knapert mången gång, inte minst under den bistra krigstiden. Och det är väl knappast tänkbart att Sommarhemmet skulle ha klarat alla ekonomiska bekymmer, om man inte alltid satt som arbetsmotto: "Intet är så dåligt att det inte går att använda till någonting". Därför har det gått och går fortfarande en ständig ström av olika bruksföremål på bilar och båtar ut till Björkö, föremål som av andra människor kasserats som otidsenliga och värdelösa. Men för sommarhemspojkarna har de sakerna varit en källa till ständig inspiration. Flinka och händiga pojkävar lagar och sätter ny färg på det gamla, det sparar pengar och lär pojkarna att allt har ett värde, som skall aktas. Så utnyttjade Sommarhemmet konjunkturerna under krigsåren på sitt speciella sätt. Medan stockholmarna i halv panik utförde beordrade vindsröjningar och fyllde trottoarerna med allsköns bättre och sämre bråte, åkte norra-latinarna som något slags extra-anställda renhållningsarbetare, runt med stora flakvagnar, förspända med svarta begravningshästar — det fanns inte bensin för bilar. Det var bara det att gamla möbler och andra nyttiga saker inte tog vägen till renhållningsverket utan i stället hamnade ute på Björkö, där de togs väl om hand i verkstad och målarbod. På så sätt kunde det fattiga Sommarhemmet möblera upp de flesta av sina förläggningar, som än i dag visar upp originella möbeltyper från 1800- och 1900-talen.

När det gällde byggnationen fanns det ofta inte mycket pengar men desto mera god skog. Furorna föll för ivriga yxhugg, åtskilliga timmer-bilar lastades för resan till den lilla sågen i grannskapet, och när virket torkat i de egna brädstaplarna uppfördes det ena huset efter det andra.

På så sätt tillkom 1939 Centralbryggan som ett förstlingsverk, strax efter en snickarbod. Samma år inmonterades också en teknisk stolthet, en telefonväxel med sex linjer. (1958-års telefonväxel räknar 120 linjer).

Samma år ingick föreningen till K. Maj:t med anhållan om anslag ur allmänna arvsfonden för att inköpa egendomen samt för att utföra erforderliga reparations- och ombyggnadsarbeten. Den 10 nov. 1939 beviljades det begärda anslaget med 35.000 kronor och Sjövik blev Norra Latins egendom.

1940 utbyggdes det elektriska nätet fullständigt och sjukstugan, nuvarande stadslasarettet, kom till, ändamålsenligt och gediget utrustad. Inte för att någon kunde tänka sig att ligga sjuk — på somrarna har man ju inte några engelska provskrivningar — men det var väl i alla fall bäst att ha något, som skulle kunna ge trygghet åt försiktiga och lättskrämde mammor, om sonen fick feber eller skärsår.

De första åren hade man också ett annat problem att ta all möjlig hänsyn till. Den fasta grannbefolkningen kunde kanske förväntas bli irriterad inför framtidsperspektivet att få en mängd stojande stockholmsspojkar till sitt lugna Björkö. Men det blev inget problem, pojkarna visade från början all önskad hövlighet och aktning för grannarna, och förhållandet har alltid varit det bästa mellan "pojkstaden" och "den omkringliggande landsbygden". Från början betraktade man det som sin skyldighet att bistå traktens folk med ett handtag när det gällde. Många är de uppdrag, som utförts av orädda och ivriga medborgare: höbärgningshjälp, skallgång efter småbarn och bortsprungna kor, bovjakt, hjälp vid skogsbränder och olycksfall, bärgning av båtar och mycket annat. Det är numera vanligt att man ringer till Sommarhemmet, när det gäller något uppdrag, som kräver idériakedom och många armar.

Man trivs på Norra Latins sommarhem

Kök och matsalar, som utbyggts 1940, blev föremål för 1941 års särskilda omsorger. Köket fick varmvattenssystem och en ny stor spis, kökspersonalen utökades. Det året dök Sveriges Radio upp för första, men ingalunda sista gången för att göra ett reportage från det nya, allt mer uppmärksammade pojksamhället. Det hittills största reportaget gjorde televisionen 1957 genom att upp-

taga en kortfilm om pojkstaden, "Stad på låtsas". Filmen har visats flera gånger i TV och betraktas som 1957 års bästa svenska dokumentärfilm om ungdom.

Uppförandet av nya byggnader med virke från egen skog fortsatte och varje år tillkom något nytt och betydelsefullt. 1942 kom tvättstugan, ett arbete i grevens tid, eftersom kostnaderna för bortskickad tvätt började visa sig alltför stora. Året efter utfördes ett verkligt förnämligt byggnadsarbete, den knuttimrade bastun, som sammanfogades med träkilar på äkta medeltida sätt — här finns inga spikar i onödan. Få bastulokaler torde ha fyllt sitt värv så väl som denna. Där sommarhemmets trädgårdsområde ligger, har man förr i tiden haft kolmilor, vilket gjort att myllan på sina ställen är mer än lovligt svart och kladdig. Och Sommarhems-pojkarnas mest omtyckta tummelplatser är — förutom vattnet — just de saftiga gräsmattorna, som snabbt lämnar ifrån sig svårtvättade sotfläckar på hud och kläder.

I samband härmed tillkom också stadens enda staty — en monumental tomtgud — fyra m. hög, hopsnickrad och målad av 40-talets allt annat än hedniska medborgare. Träbelätet, som till vardags kallas Sankt Jönsson och som påstås vara "ett av Mellan-Sveriges mest fotograferade turistföremål", har sin tribun mitt i trädgården på en gräsmatta, som naturligtvis är helig och förbjuden att beträda. Häpna besökare brukar, efter att ha fotograferat statyn ur alla tänkbara vinklar, förklara att det nog är bra med eget stadsskick och så, men när man skaffar sig egen religion, då... Fullt så allvarligt är det nu inte. Sankt Jönsson står där i stället för en tråkig förbudsskylt, som skulle ha manat invånarna att inte tumla om på den plats, där den största kolmilan en gång legat.

1944 medförde ett stort steg mot "industrialisering" i och med att en rymlig verkstad uppfördes, vilken sedan i etapper om- och utbyggts. Numera utgör verkstaden en imponerande anblick med hundratals verktyg, svarv, borrar och snickerimaskin, hyllor, fack och lådor, allt i minutiös ordning. I det sammanhanget skall nämnas den radio- och teletekniska avdelningen, som förfogar över det mesta en tekniskt sinnad pojke kan önska sig. Att den avdelningen är så rikt rustad sammanhänger bl. a. med att "Sommarhemmets Räddningskår" under hård storm bärgade en dyrbar segelbåt, som visade sig tillhöra en radiofabrikör. Denne blev så tacksam, att han skänkte hemmet billaster med radiotillbehör.

Hamnen utbyggdes till största delen 1945, då kanotbryggan kom till. Likaså utvidgades vattenledningssystemet och inreddes nya kökslokaler.

Professor Gösta Forssell överlämnade samma år sin befattning som styrelseordförande till advokat Lars Östberg, även han f. d. norra-latinare.

Under 40-talets första år hade tanken på en fastare organiserad pojkestad växt sig allt starkare. Och så kom det sig, hur och när kan ingen exakt berätta, att det av Norra Latins Sommarhem blev "Norra Latins Pojkstad". Den sista lilla puffen, som gjorde stället till stad kom i och med myntsystemet. Det skulle föra för långt att här förklara vad detta av norra-latinarna skapade system kom att betyda för Sommarhemmet och dess utveckling. Det skulle också kräva för mycket utrymme att här ge en uttömmande bild av hur pojkarna under de gångna åren allt mer fascinerats av den "låtsas-lek på allvar", som det egna myntsystemet visat sig vara. Varje år kommer allt fler intresserade personer till Björkö för att studera detta ekonomiska system, som så effektivt lär pojkarna att handskas med pengar på rätt sätt och lär dem att förnimma sparandets glädje.

Sommarhemmets mynt, "put", reglerar varje medborgares tillvaro i samhället. Vid sin ankomst till Sommarhemmet får varje pojke ett startkapital på 20 put, ett antal runda bleckbrickor i olika valörer. Man har ingen möjlighet att växla in puten i riksmünt, det vore en olaglig valutatransaktion.

Möjligheterna att skaffa eget kapital är stora, eftersom man med stadsfullmäktiges tillstånd kan driva egen rörelse, exempelvis taxibolag, försäkringsbolag och advokatbyrå. Men vad skall man då med pengar till när man inte får köpa saker för dem? Jo, nog finns det håll att stoppa slantarna i. Man kan hyra segelbåtar och kanoter, följa med på "Turistbyråns lyxkryssningar" i farvattnen kring Björkö, skaffa sig egen skogstomt med koja, köpa lotter i stadslotteriet, besöka stadens kasino och nöjesfält, lämna in några tipsrader på stadens egen kupong och så betala böter, förstås. Alla straff i samhället utkrävs nämligen i form av böter enligt av "Rådhusrätten" fastställd taxa. Om några pengar blir över, sedan de rättsvårdande myndigheterna fått sitt för att man t. ex kom sent i säng och andra skulder är likviderade, tar stadsbanken gärna hand om dem och lämnar då 10 % ränta i veckan. Dessutom kan man ekonomisera sin tillvaro genom att söka anställning inom stadsförvaltningen, som bankkamrer, polisman, hamnarbetare, sjukvårdare, redaktör i tidningen Komposten, telefonist, telearbetare, verkmästare, skogvaktare och mycket annat. Man kan också ta tillfälligt ackordsarbete såsom vedhuggning, målning, gräsklippning etc. Sedan finns också ett fjärde sätt, på vilket man kan tjäna stora pengar, men som inte är så populärt. Det är de dagliga rutinarbetena i kök och matsalar som äsyftas. Utan mynten är det svårt att "existera" i pojksamhället, man vill till varje pris inte bli medellös, alltså sköter man sig och sin ekonomi, något som helt naturligt återverkar gott på disciplin och ordning.

1947 utbyggdes telesystemet ytterligare, en ny växel, som ställts till förfogande av Televerket, installerades. 1948 blev ett år utan större händelser men det följande året, 1949, innebar stora förändringar. Då inköptes två baracker, den ena uppfördes som bostadshus på mycket kort tid och fick självfallet namnet "Synvillan". Den andra som inreddes till ferieskola under namnet "Roslagens Universitet" har väl blivit den institution, som nämns med den största respekten och — när det är som varmast och skönast i badvattnet — med den största oviljan. Men frampå hösten, när de studerande lyckats klara sig genom flyttningsprövningarna i läroverket, då får universitetet liksom ett försoningens skimmer över sig.

1949 uppfördes också en ny matkällare, en vedbod och ett vaktorn på centralbryggan. Hamnen fick nyförvärv: två långedragssjollar och två kanoter.

Föreningen Norra Latins Sommarhem upplöstes 1949 och egendomen överlämnades till Norra Latins Föräldraförening, som sköter verksamheten genom en särskild stiftelse, Stiftelsen Norra Latins Sommarhem.

Om 1940-talet var den viktiga period, då Sommarhemmets breda grund lades och det allra nödvändigaste skaffades fram, så har 50-talet blivit en ännu mer framgångsrik period med lika betydande uppgifter och dessutom en finslipning och förbättring av olika detaljer. Sommaren 1950 utförde pojkarna ett verkligt jättearbete, en stor centralbrunn grävdes och murades. Samma år skänkte en vän till Sommarhemmet en segelbåt och Esselte donerade genom Norra Latins inspektör, hovrättsrådet Nordenfalk, möbler till matsalarna.

Nästkommande år, 1951, lades grunden till en tvätthall, som möjliggjordes genom anslag ur Allmänna Arvsfonden. Förut hade man varit hänvisad till mycket enkla och otillfredsställande

hygieniska anordningar utomhus, varför invigningen av den nya stora tvätthallen 1952 innebar en vändpunkt i hemmets verksamhet, när det gällde pojknas hygien. Samtidigt inköptes en stor tvättmaskin och en el-mangel till tvättstugan, som härigenom kunde ombesörja det stora hushållets tvätt på ett ändamålsenligt sätt.

Det "Kommunala Transportverket" tillfördes under åren ett ökat antal fordon i form av olika skottkärror, dragvagnar m. m. men endast ett motorfordon, en moped, som är helt otillräcklig för tyngre transporter. En bil skulle förbilliga transporter och göra det möjligt för norra-latinarna att nå sin egendom oberoende av kostsamma och tidsödande tåg- och bussresor. Men bilar är mycket dyra och kan tyvärr inte inköpas för put. . . .

Det allt mer utvidgade storköket och den nya tvätthallen kom att kräva så stora mängder vatten, att de gamla brunnarnas kapacitet inte räckte till. Därför blev det nödvändigt att sommaren 1953 låta borra en ny brunn, vilket arbete föregicks av spännande slagrutegång av en "klok gubbe" från trakten och oändliga diskussioner om lämplig plats, ty Sommarhemmet hade inte råd att borra på fel ställe. Slutligen enades man om en plats i vedbacksslutningen, borrhornet uppfördes och i mer än en vecka gick hela Sommarhemmet i väntans oroliga tider. Varje borrhug kostade dyra pengar. Men på 63 meters djup kom vattnet och det räckte mer än väl för alla behov. Nödvändiga ledningar grävdes ned och pumpsystemet elektrifierades.

En januaridag 1954 gick ofärden fram över Sommarhemmet, då den vilda stormen (över 30 sekundmeter) fällde mer än 200 träd i skogen omedelbart ovanför trädgårdsområdet. Telefon- och kraftledningarna slets ned och oredan var fullständig. Visa av skadan grävde norra-latinarna på våren ned sina teleledningar i marken. De stormfällda träden bärgades och blev bl. a. väggar i den utvidgade verkstaden och inredning i Rådhuset. Detta virke kom även till användning vid en ombyggnad av alla stora förläggningssalar till mindre sovrum.

Sommarhemmets radiosystem, som dittills haft en ganska provisorisk utformning, planerades och installerades mera systematiskt 1955. Varje förläggning, varje ekonomilokal och varje annan viktig plats i samhället kan nu nås från radiocentralen, som regelbundet sänder såväl riksradians som egna program.

Sjukstugan, Personalvillan och Tvättstugan genomgick samma år en genomgripande omändring invändigt och i köket upprustades inventarierna.

Trädgården omplanterades 1956, nya grusgångar upptogs och gräsmattorna bearbetades omsorgsfullt. Likaså påbörjades den s. k. hamnbyggnaden, avsedd att inrymma arbets- och förläggningslokaler för sjöpersonalen.

Genom välvilligt tillmötesgående från Stockholms Spårvägar kunde Sommarhemmet 1957 för en låg kostnad inköpa en begagnad trådbuss av typ Alfa-Romeo, den största busstyp som hittills förekommit i Sverige. Transporten av bussen från Stockholm till Björkö var ett omfattande företag, var i pojknorna deltog med stor förtjusning. Den ägde rum i samråd med länsstyrelsen, vägförvaltningen och polismyndigheterna. Bussen uppställdes på en lämplig plats inom trädgårdsområdet. Inredningen borttogs och de disponibla utrymmena omfattar nu två utmärkta förläggningar och ett klädesförråd. En del av de inventarier, som tillhörde bussen, kom till stor nytta. Bl. a. ersatte fåtöljerna bänkarna i hamnens undervisningslokal.

I Sjövillan inreddes samma år ett särskilt radiorum, som utrustades med ändamålsenlig apparatur för radiosändning, bandspelning, grammofon m. m. "Sommarhemmets Rundradio" var nu en realitet, med många likheter med Sveriges Radio. Likaväl som remissdebatter och valvaker är toppprogram i riksradien, är pojkstadens politiska program efterlängtat. Sommarhemmet är nämligen ett modernt samhälle, vars invånare är fullt medvetna om sina demokratiska rättigheter. De folkvalda stadsfullmäktige (nio tyranner med två suppleanter) sitter stundom löst i sadeln på grund av vidlyftiga, ibland ganska tivelaktiga politiska transaktioner. Och när medborgarna blir missnöjda med den rådande regimen, gör man helt sonika en så strikt och föredömlig revolution, att den gott och väl kunde tjäna som mönster för världen i övrigt. Härvid är naturligtvis radion ett mycket viktigt propagandamedel.

Radionätet kompletterades samtidigt med kortvågsradio efter tillstånd från Telestyrelsen. Tillgång till kortvågsradioförbindelse mellan hemmets båtar på långfärd och radiocentralen har medfört en ökad trygghet för ledningen, eftersom man härigenom får direkt kontakt. Anordningen har också fått ett stort pedagogiskt värde. De tekniskt inriktade pojkarna har här fått ett nytt område för sina intressen.

Den under 1956 påbörjade hamnbyggnaden färdigställdes 1957 och den omfattar dels förråds- och arbetslokal, dels tre sovrum, allt avsett för den stora sjöpersonalen. På taket uppfördes en altan, som användes för navigationsövningar, övervakning av hamnen m. m. Nog behövdes en central administrationsbyggnad för sjöfarten, ty Sommarhemmets hamn är numera ganska omfattande. Där finns 39 båtar, uppdelade i 4 motorbåtar, 6 segelbåtar — 3 långedragssjollar, 1 stjärnbåt, 1 slända och 1 pojkbåt — 8 roddbåtar, 20 kanoter och 1 jolle. Sedan flera år har även 2 stora slupar s. k. tio-huggare med tillhörande segelutrustning, ställts till förfogande av Kungl. Flottan. Dessutom finns en sjöofficer, som genom tillmötesgående från marinchefen avdelats för att undervisa pojkarna i båttjänst och sjömansskap. Under hans ledning har också pojkarna fått avlägga prov i segling, semaforering, navigation m. m. för att erhålla Sommarhemmets eget seglarcertifikat, ett svårerövat diplom, som berättigar innehavaren att självständigt föra befäl i stadens segelflotta. Då och då hedras pojkstaden liksom andra viktiga hamnstäder med flottbesök av jagare, min-svepare etc.

Som gammal idrottsskola har Norra Latin alltid satt som en angelägen uppgift att slå vakt om elevernas idrottande. Självfallet följer också Sommarhemmet den principen. Det är väl sörjt för sport och idrott där. De idrottsintresserade har möjligheter att grundlägga sin kondition och teknik inför de stora uppgifterna på hösten, Skolungdomens i fri idrott och "Kronprinsens" i fotboll. Viktiga fotbollsmatcher utspelas också i stadens fotbollsstadium. Motståndarna har vanligen kanske inte mer kända namn än Barnens Ö, Engelbrektsgården och Marums Byalag, men ibland händer det att namnkunniga lag som t. ex. Djurgården gör ett besök med sitt representationslag för att lära pojkarna spela riktig fotboll.

Utmärkta terrängbanor letar sig fram genom den omväxlande terrängen. Bordtennislokal, skjutbana, skogsgolfanläggning, gymnastikredskap och mycket annat inbjuder till omväxlande sportliv. Invånarna bjuds på goda badmöjligheter med tillfälle till undervisning och provtagning i simning, dykning, livräddning m. m. För bad är det väl rustat: 14 badbåtar, badflottar, surfingbräden och vattenskidor står till medborgarnas förfogande. All badning och vattensport sker under betryggande

kontroll av speciellt utbildad personal med tillgång till ändamålsenlig livräddnings- och bärgningsmateriel.

Det omväxlande, för varje dag specialkomponerade dagsprogrammet upptager mycket av intresse och ger ändå tillräcklig fritid. Ofta anordnas övernattningar i tält och utflykter till lands och sjöss. Stadsbiblioteket är rikt försett med god litteratur.

En verksamhet av Sommarhemmets omfattning kräver stor och kunnig personal. Sedan många år utbildar Norra Latin därför lämpliga gymnasister för kommande ledaruppgifter på Sommarhemmet. För närvarande består ledarpersonalen av föreståndare, förste ledare, arbetsledare, teknisk ledare, två sjöledare, sportledare och intendent. Den övriga personalen utgöres av en heltidsanställd förvaltare, sex ledarassistenter, tre feriekollärare, sjuksköterska, husmor, två kokerskor och fem köksbiträden.

Alla som besökt Norra Latins Sommarhem och varit i tillfälle att följa verksamheten är väl eniga om att det skänker vederkvickelse och nöje inte blott genom sport och friluftsliv i skog och mark, utan även genom arbete för hemmets underhåll och utvidgning, genom en låtsas-lek i kommunal-kunskap och mycket annat. Det ger också en medryckande uppfostran till gott kamratskap, till lojalitet och samförstånd, en lektion i frihet under ansvar av betydelse för hela livet. Man har nog en känsla av att man står inför ett nytt bidrag till skoluppfostran, en ny och rik möjlighet till karaktärsdanning och utbildning av goda medborgare.

Vad Sommarhemmet vill ge sina pojkar, det framgår kanske bäst av följande rader ur den broschyr, som varje år sänds ut till Norra Latins elever:

"Du är välkommen till Sommarhemmet, "Pojkstaden vid Ålands hav", som en aktad medborgare i ett litet pojksamhälle, där vi försöker låtsas och leka det som en gång i din framtid skall bli vardagligt allvar. På Sommarhemmet kan du inte blott få en trevlig sommarferie — du får även vara med om en spännande och lärorik lektion i praktisk samhällslära.

Vi försöker organisera vårt sommarhem och där leva som man lever i det verkliga samhället utanför vårt staket. Vår stadsverksamhet är visserligen en lek, men en lek med allvarlig bakgrund. Men samtidigt som vi leker, gör vi nytta — vi bygger för framtiden — både när det gäller oss själva och Sommarhemmet.

Kanhända blir du inte genast ledamot av Stadsfullmäktige, sjukhusdirektör eller radiochef på Sommarhemmet, men i vår lilla stad har varje pojke möjligheter att skapa sig en "samhällsställning", som motsvarar hans särskilda egenskaper och kunskaper — bara han vill och tar leken på allvar.

Vi kallar gärna vårt sommarhem "stad på låtsas". När du blir vuxen, förvandlas den här leken till allvar. Det skadar inte att pröva sig själv och sina möjligheter redan nu. Det tillfället ger dig Sommarhemmet. Och det är syftet med Sommarhemmet och dess verksamhet".